

van macht uitmaakten dan het gezag van een constitutioneel koning¹⁾, maar we mogen aan zulke spijtige uitingen, in een zekere opgewondenheid gesproken, niet te veel waarde hechten. Of zouden we uit zijn latere betuigingen, dat hij met Holland alleen honderd maal gelukkiger zou zijn²⁾, mogen opmaken, dat hij de vereeniging met België niet gewild heeft? We zullen het straks wel anders zien.

Op de meest authentieke plaats aangaande 's Prinsen beweerde voorliefde voor het stadhouderschap laat hij zich als volgt uit: „Je tiens moi-même aux anciennes formes et ne désire que les modifications nécessaires pour éviter les anciens abus” . . . Hieruit zou men opmaken, dat hij zich het liefst, met vermijding van de gebreken dan, zou aansluiten bij den regeeringsvorm, zooals die was in de dagen van zijn vader, maar de zin is nog niet uit: . . . „pensant” — zoo volgt er — „que dans le tout ancien nous avons déjà beaucoup de ce qui peut être désirable, en ramenant les choses au point d’où l’influence provinciale les a éloignées et cherchant d’exécuter ce qui est resté impossible à Guillaume Ier et au Prince Maurice. L’Union d’Utrecht et quelques instructions fournissent de bons matériaux”³⁾. Ik geloof den Prins geen onrecht te doen door te meenen, dat hij het voor en tegen van het stadhouderschap in vergelijking met het constitutioneele koningschap afmat naar de macht, welke de eene of de andere waardigheid hem toeliet uit te oefenen, en dat gehechtheid aan oude vormen en gevoel voor historisch verkregen recht slechts in zwakke mate bij hem aanwezig was. Toen hij in 1799 te Yarmouth hoorde van de investituur van Bonaparte als eersten consul, riep hij uit: „Bonaparte is feitelijk koning. Wat doet het er eigenlijk toe, welken naam een koning draagt en tot welke familie hij behoort. De eerste koning was een gelukkig soldaat. En wat was mijn eigen voorvader Willem de Eerste ook

¹⁾ Van der Duyn, Gedenkschriften (1853) p. 191.

²⁾ Gedenkstukken 1815—25, I p. 298.

³⁾ Gedenkstukken 1810—13, III, p. 1859—60.